

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . „ 26—
Četril leta . . . „ 13—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . „ 66—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek,
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

100. številka.

Maribor, dne 10. septembra 1920.

Letnik XII

Naša severna meja in celjska „Nova Doba“.

Brez vsakega povoda je celjska „Nova Doba“ izdrla iz ploča kol in v št. 106 z dne 4. septembra loppnila po mariborskih duhovnikih, češ, da v Parizu niso znali rešiti niti Gradišča in da za delimitacijsko komisijo niso nič ukrenili glede Gradišča in Klanca.

Pred vsem je iz taktičnih razlogov zelo obžalovati, da je dotična notica prišla v javnost, ker je bilo zopet izrabiti Nemci sebi v prilogo.

Naša razmejivna delegacija stoji na čisto pravilnem stališču, da se je treba natančno držati besedila senžermenske mirovne pogodbe. Če bi se odstopilo od te, od zaveznikov in nasprotnikov slovesno sprejete pogodbe, potem izgubimo realna tla, samovolji so na stečaj odprta vrata in ali bi ta „samovolja“ določevala nove meje ravno nam v prid, je zelo dvomljivo. Po besedilu senžermenske pogodbe pa nikakor ne stoji, da bi že od Sv. Duha meja okrajnih glavarstev Maribor in Lipnica delala državno mejo. Nemci bi seveda radi tako razlagali mirovno pogodbo, toda ta razlaga je proti besedilu mirovne pogodbe in proti varstvu mirovni pogodbi priložene karte. In sedaj pride Nemcem na pomoč „N. D.“ in vrže v svet trditve, da po mirovni pogodbi okrajna meja med omenjenima glavarstvom dela mejo in da sta vsled tega občini Gradišče in Klanec za nas izgubljeni. Prav gotovo bodo Nemci pograbili to kost, češ, saj slovenski listi sami v našem zmišlu razlagajo mirovno pogodbo! Potem bodo seveda zopet krivi „mariborski duhovniki“!

Ali nam tako nepremišljeno pisarjenje kaj koristi naj sodi naša javnost.

Sedaj pa par besed v obrambo, ne toliko iz osebnih razlogov, marveč da se odkrije moralno stališče gotove struje v našem časopisju, ki ima vedno polna usta same resnice, poštenosti in olike.

Prvi greh je storil dr. Korošec, ker je kot „brnitelje“ naših svetinj poslal v Pariz „kopo mariborskih domišljavih duhovnikov.“ „N. D.“ patetično vpraša: „Kaj so ti ljudje delali, da nam niso znali rešiti niti Gradišča?“

Gospoda, govorimo razločno in konkretno! Kdo je tista kopa „domišljavih duhovnikov“? Lahkoverni čitatelji „N. D.“ bodo seveda prepričani, da je romarja iz Maribora v Pariz cela procesija mariborskih

duhovnikov. V resnici sta bila poklicana le dva: dr. Slavič in podpisani. G. dr. Slavič je bil poklican kot izvedenec za Prekmurje, glede meje na Stajerskem se „kopa mariborskih duhovnikov“ skrči le na mojo osebo. Vedite torej: vse vaše pušice glede mariborske duhovščine in stajerske meje letijo v moj ščit, zato stopam odkrito v javnost in pozivam vsakogar, ki se čuti poklicanega v tem oziru kaj kritikovati, naj se obrne na moj naslov in naj tudi stopi na dan s svojim imenom. Anonimno, iz skritega zatišja, za pločom lahko vsak pobalin meče blato na mimoidoče ljudi.

Skriti dopisnik v „N. D.“ misli, da je iznašel Kolumbovo jajce, močen in zdaten dokaz, pred katerim bi se morala ukloniti cela ententa. „N. D.“ je namreč z debelimi črkami natisnila, da nam je že Avstrija priznala občino Gradišče, ker je v državnozbornem volilnem zakonu l. 1907 Gradišče in Kapljo priklopila volilnemu okraju Slovenjgradec—Sošanj—Gornji grad.

„Ako bi bili“ umuje „N. D.“ „mariborski duhovniki v Parizu na to opozorili, tedaj bi nam gotovo priznali na mirovni konferenci to občino.“ Gospoda, bodite brez skrbi, v Parizu smo vse to vedeli in zadostno povdarjali. Mesca marea 1919 je izšla v Parizu moja knjiga „La Styrie“, odobrena od etnografske in politične sekcije naše delegacije, ki vsebuje utemeljitev naših zahtev na Stajerskem. Tam je tudi na strani 8 izrečno povedano, da je avstrijski volilni zakon l. 1907 raztegnil slovenski volilni okoliš tudi čez polično mejo in mu priklopil južni rob arveškega in lipniškega sodnega okraja. Tam se tudi izrečno povdarja dokazna moč tega dejstva: „Odklopite, ki bi ne pripoznala državi SHS pravice, priklopiti svojemu ozemlju teh občin in krajev (Klanjec, Kapla, Gradišče), bi bila manj pravična, kakor sam famozni avstrijski režim.“ — Tam se zahtevajo tudi Lučane i. dr. za nas.

Ta knjiga je bila dostavljena vsem poročevalcem ententinih komisij. Tam so tudi na str. 8 in 9. navedeni drugi, zemljepisni, zgodovinski, gospodarski in narodopisni razlogi za priklopitev teh krajev k naši državi.

Gospodje si menda predstavljajo, da so se mi-

rovna vprašanja v Parizu obravnavala po domače, v kaki „skalnatih kleti.“ V najvišjem svetu je našim glavnim delegatom (ker duhovnikov ni bilo zraven), bilo dovoljeno le enkrat iznesti naše zahteve, — brez vsake debata. K sejam njihovih komisij nihče od nas ni imel pristopa, nihče nas ni vprašal: kaj pravite k temu, če odločimo tako ali tako? Naše tiskane spomence in zaslizbe pri posameznih referentih, to je bilo vse. Glede Stajerske se je meni in drugim mnogo odličnejšim delegatom vedno zagotavljalo, da „stoji stvar dobro.“ Kako so mislili napraviti, ni hotel nihče izdati. Zvedeli smo šele, ko je po sprejetju pogodbe od strani zaveznikov bilo tiskano črno na belem.

„N. D.“ dalje očita mariborskim duhovnikom, da za delimitacijsko komisijo niso ničesar ukrenili. Ali bi naj šli vsi mariborski duhovniki korporativno na mejo agitirati? Potem bi gospodje zopet rekli, da „klerikalni“ značaj naše akcije škoduje naši stvari! Ali se ne spominjate, kako so se vaši somišljeniki ob meji bratili s Paskolom in drugimi, naši državi sovražnimi elementi? Zakaj pa vi niste kaj ukrenili, ko ste vendar vzeli v zakup vso modrost in vso narodnost?

Ali se je pa kaj ukrenilo za delimitacijsko komisijo, vam lahko da pojasnilo komisar pri deželni vladi, g. dr. Vodopivec, in sedanji poverjenik g. dr. Pitamic. V spopolnitev tega poglavja se malo sličico.

Bil je meglen poznojesenski dan 4. decembra l. 1919. S prijateljem dr. Slavičem sva šla na mejo zbirati gradiva za komisijo. Po bližnjih progovih sva prehodila peš celo mejo od Mure do Plača. Vsa upehana sva se proti osmi uri zvečer vračala v Maribor. Blizu mesta srečava dva železniška delavca, ki naju sirovo nahrulita: „Vrziva farja v ta-le jarek! Ta dva grešta gotovo k vlačugam v Maribor!“ Kaj ne, po trudapolnem dnevu dobro dene človeku, če dobi tako „večerjo“! „To so najine dnevnice za današnje ekspedicijo“, sva se pošalila in šla dalje. Tako „priznanje“ žanjemo duhovniki od gotovih krogov za svoje delo. Odurne gobe take posirovelosti rastejo v onem ozračju, ki je prav blizu „N. D.“ Razumem popolnoma vaše stališče. Vaši napadi ne veljajo samo osebi in njenim človeškim slabostim, vaše fanatično sovraštvo se obrača proti stanu, kateremu imam čast pripadati. Delaj in trudi se, kolikor hočeš, nič

LISTEK.

Brat Nardžič:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Gospod se je opravičeval, da ne pozna dobro ustroja organizacij za ljudstvo. Zadnji čas ni bil v domovini. Ima pa mnogo veselja do teh reči in se bo hitro dal natanko poučiti. Razlagali smo mu in dopovedovali, kar smo mislili, da mu je treba vedeti. Seveda je pa ostal ta pouk nepopolen.

Rekel nam je, da mu ne bo težko živiti se popolnoma v našo reč. Predno je bila seja zaključena je bil naš predsednik.

Prav kmalu je sklical novo sejo. Sedaj je bila inicijativa že na njegovi strani. Pravil nam je, kako je vsestransko proučeval namen in cilj Orla. Povedal nam je, kakšne načrte si je osnoval za čas svojega predsedovanja.

Glavna njegova misel je bila: Nazaj k tari! Smereka ne more biti centrala. Več izobraževalnega dela nam je treba. To pa pod sedanjimi pogoji ni mogoče. Odročeno je in neprimerno v marsikakem oziru.

Spogledali smo se. Vsakega je skrbelo kaj misli njegov sosed. Jaz sem na tihem kaplanu čestital, da je tako hitro in tako odločno odkril veliko rano našega Orla. Toda fantovske muhe so me skrbele, da sem molčal.

„Kdo ima tehten protipredlog? Naj pove, da vse stransko prevdarimo!“

Pa smo vsi molčali. Tudi načelnik ni ugovarjal. Videlo se je, da mu ni čisto prav, vendar ni mogel pobiti predsednikovih dokazov. Morda je že samemu prišlo kdaj na misel, da je Smereka za Orla ovira.

„Tedaj ste zadovoljni z mojo željo? Če ni ugovora, smatram predlog za sprejet.“

Tedaj smo se malo razgibali.

„Mislim, da bo prav. Saj tam se bradlje ne moremo dobro spraviti.“

„Saj je res.“

„In nekaj fantov ne hodi rado v Smereko. Predaleč jim je.“

„In z drugega konca fare bi radi prišli. Pa jim je odročeno.“

„Tudi jaz sem slišal.“

Gledali smo načelnika. Molčal je in v majhni za dregi zmajeval z rameni.

Predlog je torej prodril.

„Glavna stvar“, je povzel predsednik, „je pa to, da tam ne morete imeti predavanj in poučnih sestankov. To pa mora biti, ker Orel ni samo telovadna, temuč tudi izobraževalna organizacija.“

„Saj je res.“

„Dobro. Vidim, da ste vsi mojih misli. Zmenite se, kdaj prepeljete orodje.“

Prav kmalu smo ga prepeljali. Spet je načelnik vpregel svojega prama, spet je bila bradlja ovenčana. Vozili smo jo v triumfu. Jaz sem stal na njej in sem visoko dvigal mogočno trobojnico, da sem skoro omagoval pod njeno težo.

Bradlja je pa prišla na primeren prostor. Z njo vred je tudi naš Orel našel zopet pravo zavetišče.

Začelo se je še živahneje, pa tudi bolj orlovsko življenje.

XIX.

Počitnice so minile in prišla je šesta šola. Težko sem šel v Ljubljano, ker je bilo pri našem Orlu vedno prijetneje. Z nekaterimi fanti me je vezalo iskreno prijateljstvo. Popolnoma smo se prilagodili drug drugemu in stanovska razlika se je izgubila. Opazil sem, da se jih je orlovska vzgoja vendar prijetna.

Kljub temu sem se to leto svojim Orlom malo odtegnil. Nisem bil več potreben. Organizatorično delo je kaplan dobro vodil, tehnično je odsek sam vzdrževal. Imel je dober vaditeljski zbor štirih domačih fantov.

Tudi sem imel sam seboj več opraviti. Sola mi je postala težka, ker sem bil zadnji čas prav radi Orlov površno študiral. Poleg tega sem bil pogosto bolan in sem imel vedno instrukcije.

Ob nedeljah sem ostajal v Ljubljani. Kolikor mi je ostajalo časa, sem ga posvetil dijaški organizaciji, ki se je tudi živahno gibala. Imeli smo po vseh zavodih razpleteno agitacijo. Spodnja gimnazija je bila zase organizirana. Pri tej je zlasti prijatelj Grča razvijal podjetno delovanje in je imel na mlade dijake zelo velik vpliv.

Nismo pa pozabili ljudske organizacije. Vsaj modrovali smo pogosto o njej. Včasih na skupnih sestankih, drugič v zasebnih pogovorih.

Orlov smo bili silno veseli. Vsak je skušal v svojem domačem kraju propagirati ali podpirati orlovsko misel. Skoro iz vseh krajev smo imeli informacije, kako napreduje orlovski pokret. Deloma smo jih zajemali iz Mladosti, deloma iz poročil tovarišev. Za svojo osebo vem, da sem bil dobro poučen tudi o oddaljenejših okrožjih, kakor Logatec, Jesenica, Ribnica. V zadnjem okrožju je bil zlasti odsek pri Sv. Gregorju poln življenja. Od tam je bilo tudi več dijakov, ki so bili goreči orlovski sodelavci — Celo iz Maribora in St. Jakoba v Rožu na Koroškem so prihajali pošamezni glasovi.

Nekoč smo sprožili vprašanje, kako bi bilo mogoče poleg fantov tudi dekleta na orlovski podlagi organizirati. Vedeli smo, da so skoro vse dobra dekleta po deželi v Marijinih družbah. Pa se nam ni zdelo dovolj. Zeleli smo neke organizacije, da bi mogla tudi dekleta Orlom podobno nastopati. Pa tega vprašanja nismo mogli rešiti.

Znano nam je bilo, da so po nekaterih krajih ustanovili Orlice. Toda takrat nismo mislili, da bi se mogla orliška misel zanesti med širše plasti naše ženske mladine. Dobro se še spominjam, da smo misel na telovadno žensko organizacijo kot neprimerno za večji obseg odklonili.

Dalje prihodnjic.

ni prav, za tebe ni mesta med ljudmi, ker si katoliški duhovnik!

Končno prosim gospodo pri „N. D.“, da se nekoliko določeneje izrazi o domišljavih mariborskih duhovnikih.

Ker tista „kopa“ ostanem v zadevi štaj. meje končno le jaz, bi se po vaših nasvetih prav rad poboljšal, če mi pokažete, v čem tiči moja domišljavost. Nikdar in nikjer se nisem vrival v ospredje, tudi v Pariz nisem šel in si referata nisem sam prilastil, izročil mi ga je Narodni svet. Ono noč od 5. do 6. januarja 1919, ko smo v dvorani deželnega zbora v Ljubljani razpravljali o naših mejnih zahtevah, je slišal moje poročilo o štajerski meji tudi g. dr. Kukevec, ki je bil takrat sam pri deželni vladi. Teden dni smo pozneje čakali v Ljubljani na odhod v Pariz in

se opetovano sestali tudi z g. dr. Zerjavom. Zakaj li niso gospodje mesto „domišljavih mariborskih duhovnikov“ poslali v Pariz čudodelnih strokovnjakov iz svoje srede, ki bi gotovo dosegli mejo višje Gradeca.

K sklepu vas javno pozivljam, da utemeljite svojo zlobno opazko ob koncu dotične notice in dokažete, kdaj in kje je tista — na eno ali dve osebi skržena — „kopa mariborskih duhovnikov“ hujskala proti Srbom, proti Jugoslaviji in narodnemu jedinstvu in zato ni imela časa, ukreniti kaj za delimitacijsko komisijo? Dokler tega ne dokažete ali ne prekličete, vam pristoja žig, ki ga javna morala vseh časov in narodov daje tistim, ki drugim iz same zlobe kradejo dobro ime.

Maribor, 5. sept. 1920.

Fr. Kovačič.

Spomenica Jugoslovanskega kluba.

Jugoslovanski klub je 6. septembra ministrskemu predsedniku in finančnemu ministru izročil tole spomenico:

„Službene Novine“, štev. 185, z dne 25. avgusta 1920, so prinesle ukaz, s katerim se uveljavlja državni proračun s finančnim zakonom za finančno leto 1920-21. Preko tega državnega akta s katerim posega finančni minister tako globoko in radikalno v naše gospodarsko stanje, ne moremo kot odgovorni zastopniki ljudstva preti, ne da bi povdarili naše stališče.

Predvsem ne moremo odobravati pota in načina, kako si je vlada ugotovila proračun. Izvor parlamentarizma in njegovo bistvo je, da ljudski zastopniki odločujejo o državnih dohodkih in izdatkih, torej pravica dovoljevati proračun in vršiti na ta način kontrolo nad vlado. Ta pravica se je z omenjenim aktom kršila, ker je vlada izdala naredbo kljub dejstvu, da je obstajalo začasno Narodno predstavništvo in njegov finančni odbor.

Državni proračun ni zakonit.

Razumeli bi, ako vlada v nujni sili ob sedanjih zunanje — in notranje političnih razmerah uporabi za nekaj dni ta izredni način gospodarstva v državi, toda ne moramo odobravati, da se celi proračun uveljavi in se tako finančni odbor in parlament potisneta popolnoma na stran. Posebej še moramo povdarjati, da je finančni minister v navedeni ukaz unesel določbe, ki jih ni v finančnem zakonu.

Naši pomisleki pa niso le državno-pravnega, političnega, temveč še bolj gospodarskega značaja in se tičejo materijelne strani proračuna.

Naš gospodarski položaj nepovoljen.

Mi moramo naglašati, da so gospodarski odnosi ljudstva, katerega zastopamo, skrajno nepovoljni. Naši proizvodi, posebno agrarni, se ali sploh ne prodajajo, ali pa silno padajo v ceni. Med tem pa svetovni trg in način našega državnega gospodarstva draži vse predmete, ki jih mora naše ljudstvo kupovati. Kričeča dejstva o tem prinašajo vsi naši politični in gospodarski listi, torej so javnosti znana ter jih tukaj ni treba posebej navajati.

V naših krajih je od naše države v narodno-gospodarskem življenju priznana in obdržana krona kot merilna vrednotna jedinica in zato bi jo kot tako tudi proračun-moral ne samo navidezno številčno, temveč dejansko finančno-gospodarsko uporabljati pri davčnem postopanju.

Povdariti tudi moramo, da je tako imenovano blagostanje le navidezno, v resnici je obrabljen ves gospodarski inventar in je nabava ob sedanjih odnosih nemogoča. Ni torej točno naziranje, da naši kraji vsled vojske niso trpeli.

Slabo gospodarsko stanje se zreali predvsem iz tega, da niti eden kmetski in delavski denarni zavod nima v izkazu tega leta več vlog kakor posojil. Posojila in dvigi vlog naglo rastejo. O tem se zamorejo davčne in finančne oblasti vsak trenutek prepričati.

Iz vsega tega sledi, da je bilo ljudstvu že sedaj težko plačevati obsežne dosedanje davščine, da pa je popolnoma izključeno, da bi fiskus svoj davčni vijak nastavil v tako grozni meri, kakor ga v svojem proračunu gospod finančni minister predlaga.

Država mora živeti.

Ako se nam od strani gospoda finančnega ministra reče, da država mora živeti, mi temu pritrdimo in smo kot državljani, ki so po tej državi hrepeli in za njo delali, pripravljani doprinesiti davčne žrtve do skrajne možnosti. Toda tej trditvi: država mora živeti, stavimo mi nasproti sledečo trditev: država mora skrbeti za dobrobit in gospodarski procvit državljanov in jih s svojimi davčnimi merami ne sme ugonobiti. Izvršitev načrta gospoda finančnega

ministra pa bi brezdvomno imela to posledico, ki taga kot odgovorni zastopniki dovoliti ne moremo, ker vidimo še tudi druga pota in sredstva, da se uradi država in ne ugonobi do uničenja imovina našega ljudstva.

Konkretno se naše pritožbe o materijelni strani proračuna nanašajo na sledeče.

Iz zgoraj navedenih činjenic je nemogoče odobriti početvorjene vse direktne davke in bivše deželne doklade. Sistem direktnega obdavevanja je posebej v Sloveniji in Dalmaciji, pa tudi v ostalih pokrajinah bivše avstro-ogrške države tako razvit, da črpa fiskus z njim iz našega ljudstva mnogo več, te računice na glavo prebivalstva na jednoto ploskovne mere in na množino in kakovost pridelkov na tej ploskovni enoti, kakor pa v drugih pokrajinah.

Posebno pa je osebna dohodnina po svojem bistvu tako elastična, da zadene vsako leto takoj več kot primerno davkoplačevalca.

Ni nam treba posebej naglašati, da naše davčne oblasti osobito v Sloveniji uporabljajo s takšno vnemo in odločnostjo besedilo davčnih zakonov, da gre to čisto že preko gospodarske moči posameznika in proti duhu in volji zakonodajalca. Iz navedenih razlogov je nemogoče odobriti početvorjenje direktnih davkov, posebej še zemljiškega, hišnega, dohodninskega, občno pridobninskega davka ter visokih deželnih, sedaj podržavljenih doklad.

Ugovor proti novim davkom.

Naš ugovor se nanaša tudi na nekaj vrst novih davkov. Predvsem je nemogoče zvišanje taks, v prvi vrsti še dedarine in prenosnine za 100 %. Izvršitev tega povišanja znači stopnema izvršeno za plembo zasebne imovine, osobito pri neprimičninah. Absolutno izključeno je, da bi ob uvedbi teh povišanih pristojbin zamogel še resnični obdelovalec zemlje sploh izhajati. Ze sedaj so se prebivalci zopet začeli izseljevati v Ameriko zlasti iz slovenskih in hrvatskih pokrajin. Nameravani davki bi nas upropastili in povzročili silno bedo, kulturno in ekonomsko nazadovanje in naše ljudstvo bi se še bolj izseljevalo. Obdavevanje kulturnih in prosvetnih prireditev je tudi neprimerno.

Posredni davki.

Glede indirektnih davkov posebej še trošarine in monopolov ter carine imamo v glavnem pripomniti sledeče. Davki sami ne odgovarjajo kakor so predloženi po svoji večini gospodarskim razmeram naših pokrajin. Posebno kričeča krivica je v tem oziru davek na vino, ki je upeljan samo za Slovenijo in davek na sadjevec ter prevelika omejitev proste žganjakuhe.

Davek na luč.

Predloženo obdavevanje luči (elektrika, sveče, karbid, petrolej) presega mere mogočnosti in ubija obstoječe naprave in razvoj novih. Ravno tako je pre visoko odmerjen davek na sladkor, kavo, olje, riž in kvas.

Monopolna in carinska uprava.

Monopolna in carinska uprava svoji nalogi v naših pokrajinah ni kos, niti po svojem sistemu, in je popolnoma nezadostna po svojem obstoječem aparatu. Ako se razširi brez temeljite preosnove na podlagi naših obstoječih zakonov, bo posledica le splošen nered, iz tega ogromna škoda za državo ter nevolja pri ljudstvu.

Sklepno izjavljamo, da nam naša prava in iskrena domovinska ljubezen nareka pozitivno sodelovati pri zgradbi naše države. Zato smo pripravljani dati državi, kar potrebuje za obstanek in razvoj, ter nositi tozadevno odgovornost, ako se v proračunu uveljavijo v glavnem naši nazori in naše zahteve.

Beograd, dne 4. septembra 1920.

Za Jugoslovanski klub:

Dr. Još. Hohnjec.

Na državnozbornski seji, ki je sklicana za 13. septembra, se bo določilo število mandatorov za vsako okrožje.

Direktna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo v svrhu rešitve jadranskega vprašanja se bodo baje začela 15. t. m. in bodo trpela do 20. t. m. Kraj za pogajanja še ni določen.

Ob madžarsko-jugoslovanski meji opazujejo močno gibanje madžarskih čet. Čete se gibljejo proti Baji, Pečuhu in Barču. Prijeli so več madžarskih agentov na našem ozemlju.

Pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo radi proge Maribor-Ljutomer so prekinjena. Avstrija predlaga za kompenzациjo otvoritev

tranzita iz Gradeca in St. Pavla v Celovec. Upati je kljub prekinjenju pogajanj na uspeh in končni sporazum.

Italija.

Po časnikarskih poročilih vlada v Italiji razpologuje, kakor pred revolucijo ali pred meščansko vojno. Središča upora sta največja italijanska obrtna mesta Milan in Turin. Delavci so zasedli tovarne, se v njih zabarikadirali in oborožili. Vlada je postavila na križišča cest topove, vojaštvo trajno v pogotovju. V Kremoni so se spopadli fašisti in socialisti, bilo je več ubitih. Gibanje sega tudi na srednjo in na južno Italijo. Zlasti po Siciliji so izbruhnili hudi nemiri poljskih delavcev proti veleposesnikom.

Na Primorskem je izbruhnila zopet splošna stavka, ki je prenehala za en dan. Delavci so se že dogovorili z vlado in šli zopet na delo. Med pogrebom nekega od fašistov (zveza bojevnikov, to je ljudi, ki so navdušeni za vojsko) ubitega delavca je prišlo do nemirov. Fašisti so metali kamenje na mrliški sprevod, delavci so hoteli napadati napadalce, pridejo karabinjeri (orožniki) in streljajo med delavce, trije padejo mrtvi. Takoj nato se zberejo voditelji delavcev in proglase zopet splošno stavko. Vse življenje v Trstu je izumrlo. Ladije stoje, vodovod ne deluje, železniški promet je ukinjen.

Rusija—Poljska.

Med Poljaki in Rusi se bijejo dnevni boji in praske, ki pa ne vplivajo v nobenem oziru več odločilno. Večji boji se vršijo krog Brest-Litovskega, Wladimir-Wolynskega in severno od Lvova.

Poljska mirovna delegacija, ki bo odpotovala 15. t. m. s parnikom v Rigo, je pooblašena, da sklene premirje in mir. Premirje se bo sklenilo tekom 1 tedna, mir pa baje v 1 mesecu.

V Moskvi se je vršil 2. t. m. ob navzočnosti 1800 odposlancev kongres vzhodnih narodov. Načeloval je Sinovjev, častno predsedstvo pa je imel Ljening, častni člani so bili: Trockij, Bela Kun in Radek. Kongres je sklenil podpirati sovjetsko vlado v boju zoper Poljsko in generala Wrangla.

Dnevne vesti.

Bolezen ministra dr. Korošca. Docent dr. Ivan Matko, ki zdravi dr. Korošca, izjavlja, da leži gospod minister v mariborski bolnici bolan za trebušnim legarjem v tretjem tednu bolezni z normalnim potekom. Stanje njegovo je prav zadovoljivo, temperatura pa ča že par dni. Sreče dobro.

Bulgarija in balkansko-podonavska zveza. Balkansko podonavska zveza zadobiva vedno določnejše obrise. Sliši se, da je Grčija pripravljena pristopiti k zvezi Nedavno je pa prišel v Beograd tajnik bulgarskega ministrskega predsednika, Todorov, v politični nalogi. To je prvi korak približevanja Bulgarov k naši državi. Mi pozdravljamo ta korak z veseljem. Kar je bilo mora biti za nami, mi pa moramo graditi poslopje nove državnosti. Pristop Bulgarov k balkanski zvezi naj bi bil prvi korak k popolnem narodnem in državnem ujedinenju, kajti tudi Bulgari so Jugosloveni naše narodnosti. Približevanje Bulgarov Jugoslaviji je spravilo popolnoma iz ravnotežja Italijane, ki so hoteli v Bulgariji urediti središče nerada in nemira za naše južne pokrajine. Italijansko časopisje kateremu so poprej bili Bulgari vsi zlati, se je takoj zbadljivo obrnilo proti njim.

Nemci kupujejo glasove na Koroškem. Znani večkratni milijonar, hotelir in puškar Just v Borovljah na Koroškem je dal 700 K nekemu Moranu, sedaj uslužbencu pri plinarni v Ptuj, da gre glasovati na Koroško za Nemce, ker je doma iz Ljubelja na Koroškem. Mož je vzel mu ponujeni denar, šel na Koroško in baje oddal listine nekemu drugemu, da glasuje zanj. Milijonar Just je obogatel med Slovenci, je torej brezprimerna drznost tega nemškega bojnega petelina, da kupuje glasove za Nemce. Zopet nov dokaz, da se Nemci in nemškutarji ne ustrašijo nobenega, še tako umazanega sredstva, da bi si priborili zmago na Koroškem. Merodajne činitelje pa opozarjamo, da ta slučaj prav gotovo ne bo ostal morda posamezen.

Socijaldemokrati in njihova ljubezen do delavstva. Naši socijaldemokrati na svojih shodih kaj radi povdarjajo njihovo veliko ljubezen do delavstva. Da je pa našim socijaldemokratom le samo za delavske groše, a delavstvo sploh jim je postranska stvar, odnosno deveta briga, je dejstvo, ki se ne da tajiti. Evo vam dokaza! V Mariboru so imeli socijaldemokrati jednega kletarja v Ljudskem domu, kateri je bil zvest njihov pristaš in za časa njegovega službovanja na Koroškem njihov najzvestejši agitator. V Mariboru so mu pa po večmesečni trudapolni službi isto odpovedali ter ga vrgli na cesto brez vsega pravega vzroka. Menda je bil vzrok ta, da je kletar, seveda pokorno poslušajoč ukaze svojih socijaldemokratskih voditeljev, med časom železničarske stavke moral — prav pridno točiti črno vino za voditelje mariborskega delavstva (imena so na razpolago), akoravno je bilo takrat točenje alkoholnih pijač strogo prepovedano. Najbrž je postal kletar voditeljem socijaldemokratov preveč nevaren, ko je spoznal in videl njih taktiko, kako se delavstvo zlahka ogoljufa in okrađe. Zatorej na cesto z njim! Revez je moral zapustiti bolano ženo in pet nepreskrbljenih otrok ter si iti v Slavonijo službe iskat. Na eni strani torej stavijo svoje delavce na cesto ter jih puste brez vsake pomoči, na drugi strani pa imajo v svojih službah milijonarje in

Politični pregled.

Jugoslavija.

Naše narodno predstavništvo je izvolilo v svoji seji 9. t. m. predsedstvo. Predsednikom parlamenta je bil izvoljen radikalec dr. Stanjlo Nukčević s 150 glasi od 170, za podpredsednika znani ljubljanski Dolfe Ribnikar s 134 glasovi. Za zborničnega tajnika je bil izvoljen s 129 glasovi don Segvič. Za namestnike v državnem odboru so bili izvoljeni: dr. Pečič, dr. Polič in Fon.

Narodno predstavništvo se peča z madžarsko mirovno pogodbo.

gotove bogatine, v Mariboru n. pr. Pelikana iz Gosposke ulice, kateri je bogatašev sin in hudi nemčur, in kateri bi za časa stare Avstrije najraje vse Slovence v žlici vode potopil, ter mu plačajo mastno plačo, med tem ko pustijo revnega delavca poginiti na cesti. Ako torej nisi milijonar in goljuj, se ne smeš prištevati k socialdemokratom. Delavstvo je seveda že zdavnaj spoznalo te strašanske pijavke, zato bodo jim pa pri bodočih volitvah pokazalo figo.

Gospodu Schunku v Selnici ob Dravi. Na vaš poziv, naj „dokažemo z zanesljivimi pričami, da ste ob vsaki slovesni priliki razobesili frankfurtarico“, vam izjavljamo, da smo s trditvijo izkazali nekoliko preveč časti vašemu pangermanskemu rodoljubju. Gotovo bi se bila našla še ta ali ona slovesna prilika, ob kateri bi bili lahko obesili frankfurtarico, pa je niste. Ker ste bili priznani goreč izobešalec frankfurtaric, cesar tudi sedaj ne tajite, verjamemo, da vam je še sedaj žal, ako ste zamudili kakšno slovesno priliko, da pokazate svojo barvo. Dajte nam pa tudi vi povedati, kako da ste sedaj naenkrat tako izgubili spoštovanje pred vašim krstnim listom. Popreje ste se pisali s „Schunko“, kakor pravite, iz samega spoštovanja pred krstnim listom, sedaj ste pa naenkrat „Zunko“. Ker se krstni list ni spremenil, ste se morali vi. Popreje ste tudi vedno podpisovali „Bäckermeister“ namesto „pek“. Ali tudi to radi krstnega lista? Pek in brat Sokol Zunko nima rad, če ga kdo spomni, kako se je nedavno „Bäckermeister“ Schunko senčil pod frankfurtarico in bi sedaj vso svojo preteklost najraje zvalil na stari krstni list.

Jugoslov. Matica. Po dosedanjih izkušnjah je bolje, ako se po manjših krajih, kjer ni veliko število članov, ne snujejo podružnice, ampak prevzame poverjeništvu mariborske podružnice kakšna za našo stvar požrtvovalna oseba, ki nabira člane, pobira članarino ter pošilja v Maribor. Podružnice naj se snujejo samo v onih krajih, kjer je toliko članov, da lahko vzdržujejo pisarniško moč, ki redno opravlja to delo vsaj kot postranski zaslužek. Odbor podružnic po malih krajih je težko sklepčen in težko je dobiti dovolj razumnih in požrtvovalnih odbornikov. Delo takega odbora — nabiranje članov in pobiranje članarine — lahko opravlja poverjenik, pisarniška dela pa izvršuje naša pisarna. Prireditve v korist Matice naj po takih krajih prirejuje druga društva pod vplivom poverjenika. Prosimo dobre osebe, ki bi hotele prevzeti poverjeništvu, da se nam priglasijo.

Žensko učiteljske si kaj močno zaželelo naši narodni osrečevalci krog Voglar-Kodermanovega tabora. Pa bo težko šlo, ker tu je predvsem ugotoviti, če je taka šola sploh potrebna ali ne. In če razmotrivamo sedanje razmere, pridemo nehote do zaključka, da za sedaj naše vzorno delujoče žensko učiteljske uč. šolskih sester popolnoma zadostuje. Vpoštevati se pa mora tudi, da nam bo nekdanja kranjska kakor doslej tudi odslej nudila mnogo učiteljice. Da bi otvoritev še enega ženskega učiteljskega prav kmalu povzročala nadprodukcijo učiteljice — vsled česar bi učiteljice že same največ trpele — naj ilustruje sledeči istiniti slučaj: Bilo je nekaj let pred izbruhom svetovnega klana, ko je v neko malo mesto na Slovenskem Stajerskem prišel deželni šolski nadzornik in obiskal tamnošnjega glavarja. Le-ta kaže na cel kup prošenj in reče, da se je za eno časovno žensko učiteljsko mesto zglasilo 47 prosilk, od katerih večje število učiteljice že 2 do 3 leta čaka na namestitev. Deželni šolski nadzornik je to neljubo prikazen označil kot posledico nadprodukcije, ki bo v kratkem času dovela do prave kalamite. Priporočal pa mu je, naj si izbere gojenko mariborskega samost. učiteljskega, kjer se istotako temeljito ter praktično vzgajajo v dobre in pridne učiteljice. Naš mnogozaslužni in neustrašni poverjenik za uk in bogocastije je torej tudi v tej zadevi pravo zadel in previdno deloval, da ne odobruje otvoritve nepotrebne in drage šole.

Celjsko okrajno glavarstvo je pred par mesci izdalo na vse podrejene organe, kakor: županstva, žandarmerijo, šolska vodstva in na župnijske urade, okrožnico z navodilom, kako zabranjevati pijančevanje in njega žalostne posledice. Vsploh se kaže na uprav katastrofalen način: Razna ognjeglasna, sokolska in kulturna društva prirejujejo piske veselice nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom in še tudi med tednom. Da bi vsled tega neuspeha ne trpel preveč izgled te politične instance, sklenilo je uradništvo okrajnega glavarstva Celje bolj učinkovito akcijo, — namreč med seboj namerava bojda ustanoviti poseben abstinenčni odsek, po načelu: klin s klinom. Za načelnika temu abstinenčnemu odseku namerava bojda izvoliti g. nadkomisarja Pinkava, ki se neki posebno zanimiva za to ustanovo. Če je to res, potem smemo pričakovati najlepši uspeh od tega odseka.

Umor. Dne 7. septembra zjutraj našli so pri Sv. Benediktu v Slov. gor. v gozdu poleg benediške slatine truplo nekega neznanega moža v približni starosti 30 let. Imel je smrtne rane na glavi — presekan je glava na treh straneh — tudi je bil vrat prerezan. Odsekan je tudi palec desne roke. Storilec je zavlekel truplo v jarek do malega potoka. Umorjenik je gladko obrit, ima kratko prizrežane brke, belkaste barve in sive oči. Na glavi ima spredaj plešo, lasje so kratko postrizani. Obleka je videti vojaška, ravnotako tudi čevlji. Dokumentov umorjenik ni imel. Našlo se je pri njem 11 srebrnih kron. Kdor kaj ve povedati o osebi umorjenega naj sporoči okrajni sodnji Sv. Lenart v Slov. gor.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Vpisovanje v I. razred pismeno do 16. septembra ali 17. septembra od 8. do 9. ure, vpisovanje novih dijakov v II. do VIII. razred 17. septembra od 9. do 11. ure, vpisovanje starih dijakov 18. septembra od 10. do 11.

ure. Sprejemni izpit za I. razred 17. septembra pismeno od 9. do 11. ure, ustno popoldne, event. sprejemni izpiti za II. do VIII. razred 16. in 17. septembra, ponavljalni in naknadni izpiti 16. in 17. septembra. Predloži se krstni list in zadnje izpričevalo.

Deška meščanska šola v Ptuj. Šolsko leto 1920-21 se prične dne 16. septembra 1920. Vpisovanje novih učencev se vrši dne 16., 17., 18. septembra ob 9. do 12. uri popoldne v pisarni šolskega poslopa pri okrajnem glavarstvu. Sprejemajo se učenci ljudskih šol, ki so s povoljnim uspehom dovršili najmanj 5 šolsko leto. Razen šolskega izpričevala in krstnega lista treba za sprejem še podatke o domovinski pristojnosti in o bivališču staršev. Učenci, ki so dovršili 5. šolsko leto na javni ljudski šoli, morajo napraviti sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Vsi drugi učenci, ki so dovršili 6. ali 7. šolsko leto na večrazredni javni ljudski šoli s povoljnim uspehom, se sprejemajo brez sprejemnega izpita. Sprejemni in prestopni izpiti se vrše 18. septembra 1920.

Planinski koledar za leto 1921 si še mnogi niso naročili. Čas beži, skoraj ga bo treba dati v tisk. Ker se ga bo tiskalo le omejeno število, priporočamo, da se vsakdo pravočasno pobriga, da istega naroči. Tudi je še nekaj inseratov prostih ter pogrešamo še mnogo naših narodnih tvrdk in gostiln. Vsa pojasnila daje izdajatelj g. Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu. Vsak planinc imej Planinski koledar! R.

Praznik obmej. Slovencev v št. Ilju.

V času, ko se odločuje usoda naše severne meje, so praznovali obmejni Slovenci desetletnico otvoritve Slovenskega doma v St. Ilju. Iz vseh krajev naše domovine so prihitali ljudje, da se veselijo z hrabrimi Sentiljčani zmage, priborjene po hudem desetletnem boju, da jim častitajo k tej zmagi, da v kratkem bratskem občevanju s temi junaki spoznajo njih same in vidijo zemljo, ki so se za njo tako vztrajno borili. — Ze v torek zvečer so zagoreli po bližnjih gričih kresovi oznanovaje svetu, da je prihodnji dan, dan veselja in radosti, ki so kazali in se nekako posmehovali Nemcem onkraj bližnje meje, češ tu nas imate sedaj v svobodni Jugoslaviji, ne več zatirane, ne več tlačene, ne več odvisne gospodarje, na svoji zemlji. Nebroj zastav je plapolalo raz hiš, mlajev in dreves. — Od vseh strani, po stazah čez griče, so prihajale 8. sept. zgodaj zjutraj množice ljudstva v St. Ilj. Ob 10. uri je pripeljal iz Maribora poseben vlak udeležence iz cele Slovenije. Sentiljčani in drugi obmejni Slovenci (od Sv. Križa, od Sv. Ane itd.) so jih sprejeli na kolodvoru izrekajoč jim zahvalo, da se udeležijo slavlja, h kateremu so tudi oni mnogo pripomogli s tem, da so podpirali obmejne Slovence v njihovem boju. V imenu vseh jim je zaklical g. Thaler prav prisrčen: Dobro došli! Odgovoril mu je Oreš br. Novak iz Ljutomer. — Pod vodstvom železničarske godbe je odšla množica v cerkev na čelu zastavonoše ormoške Kmečke zveze, Jugoslov. strokovne zveze iz Maribora, izobraževalnega društva v Studencih i. dr. Gospod dr. Medved je v cerkvenem govoru opominjal navzoče, naj še znaprej vstrajajo v boju za naše svetinje: vero in narodnost. Ne pozabimo pa prositi Boga, da nam on po maga, ker brez božjega blagoslova ni trajnega uspeha. Po sv. maši, ki jo je služil g. ravnatelj Vreže in pri kateri sta ministrirala dva mariborska Orla, so pristopili šentiljski Orlu in Orlice k sv. obhajilu v zahvalo Bogu, da je dal doživeti ta dan veselja. — Popoldne se je vršil na bivšem Südmarkinem posestvu (o usoda!) ljudski tabor. Velike množice ljudstva in odličnih gostov so poslušale izvajanja govornikov. Gospod župnik Vračko pozdravi vse navzoče, imenoma gospoda generala Plivelča, predsednika jugoslov. razmejilvene komisije, gospoda okrajnega glavarja dr. Lajnšica i. dr. Domači rojak Zebot je v svojem govoru podal sliko trdih bojev obmejnih Slovencev za svojo vero in narodnost. Zopet usoda oz. deto božje previdnosti: raz najmočnejšo nemško utrdbo (Südmarkhof) v St. Ilju je prvokrat zaplapolala slovenska trobojnica, v znamenje popolne zmage nad tujcem. Gospod dr. Kovačič je povdarjal, oz. povedal novico, da, če bi požrtvovalni borilci Kelemina Zorko, Vračko i. dr. ne storili, kar so storili, celi severni del Slov. gorice ne bi prišel v Jugoslavijo ampak pod Avstrijo. Med telovadbo Orlov in Orlic so še govorili: podporučnik g. Terseglav, ki je v vznešenih besedah kot odposlanec OZ govoril posebno Orlom in jih spodbujal k navdušenem in požrtvovalnem delu v bodočnosti, da bodo tudi oni praznovali enkrat slavlje zmage, kakor ga praznujejo Sentiljčani. Cilka Krekova je vzpodbujala ženstvo naj vzgaja svojo dečo za vojake, ki bodo znali braniti našo vero in narodnost, kakor so vzgajale Sentiljčanke svoje otroke za junake. G. dr. Lenard je govoril v imenu Jugosl. Matice, Krepek v imenu kršč. slov. delavstva. Pozdrave so še prinesli: Strokovna zveza, Slov. dij. zveza, br. Novak v imenu Orlov Slov. gorice in Murskega polja i. dr. Po lepi orodni telovadbi se je razvila po vsem prostoru neprisiljena zabava s kolo-pleši, rajanjem i. dr. Pozno ponoči so še tuji udeleženci odpeljali proti Mariboru in nesli s seboj najlepši utis in blagrujoče Sentiljčane, da lahko zrejo s ponosom na uspeh svojega truda in dela.

Obmejni Slovenci pozdravljajo svojega vladarja. Ob priliki velikega slavlja Slovencev v St. Ilju v Slov. gor. dne 8. septembra se je na predlog urednika Zebota poslalo kralju Petru in regentu Aleksandru naslednji brzojavni pozdrav: Domačini in gostje zbrani na velikem narod-

nem slavlju pri obhajanju desetletnice otvoritve Slovenskega doma v St. Ilju, ob kateri priliki so imeli hude boje z avstrijskimi mogotci in narodnimi odpadniki, pošiljajo Vašemu Visočanstvu udane pozdrave. Tu zbrani Orlu pozdravljajo vladarja Jugoslavije s svojim pozdravom: Bog živi!

Na slavnosti v St. Ilju je dospelo več brzojavnih in pismenih pozdravov. Nekdanji urednik Slov. Gospodarja, sedanji nadžupnik pri Sv. Križu pri Slatini je pozdravil šentiljsko slavlje s tem le verzom:

Slava Tebi, Port-Artur!
Ni uničil Te nemčur,
SHS je kraljevina
Danes Tvoja domovina.
Bog živi Te
častivce vse
Ki zdaj s teboj se vesele!

Mariborske vesti.

Zanimiva zlata poroka. Dne 8. t. m. ob osmih je bila v stolni cerkvi pred mnogobrojnim občinstvom ganljiva slovesnost, zlata poroka g. Ludovika Premru in njegove soproge Josipine. Profesor dr. Anton Medved, ki je izvršil cerkveni obred, je v svojem nagovoru pred zlato poroko razložil pomen slovesnega dneva. G. Premru, ženin, je bil rojen v župniji Veliko Ubelsko na Notranjskem leta 1843. Dopržil je bil ravno kadetno šolo, ko je bil pozvan nadvojvoda Maks za cesarja v Mehiko leta 1864. V častniški zbor, ki ga je spremljal v novoustanovljeno cesarstvo, je bil vstopil tudi Premru. Dve leti je potem ostal v Mehiki. Nekaj mesecev pred vstajo, v koji je izgubil cesar Maks svojo krono in svoje življenje, je Premru zapustil Mehiko, ker ni hotel postati tamošnji državljani. Vstopil je potem v avstrijsko državno službo. Njegova žena Josipina je bila rojena leta 1848 v Senožcah iz rodovine slovečega pesnika in skladatelja Miroslava Vilhar. Tri hčere in dva sinova so blagoslov srečnega zakona. Najstarejši sin Miroslav je bil notar v Kobaridu, a so ga Italijani takoj po zasedbi internirali; sedaj je v vjetništvu v Rimu. Med vojno je marljivo sodeloval pri izdaji velikega dela „Monumenta selavinica“, ki je v francoskem in angleškem jeziku branilo jugoslovanske koristi pred širšo javnostjo. Najmlajši sin Vladimir je višji revident v Mariboru. G. Ludovik Premru si je bil svoj dom postavil v solnčni Gorici, a je bil pregan pred krutimi Lahit ter se je nastanil v Mariboru. K prelepi njegovi slovesnosti mu iz srca kličemo: Na mnoga še leta, srečna in vesela, do skrajnih mej človeškega življenja!

Primarij dr. Černič zopet redno ordinira. **Porotno zasedanje** v Mariboru. Porotne obravnave pred mariborsko jesensko poroto ne bodo trpele samo dva dni, kakor je poročalo časopisje, ampak se bodo raztegnile čez dobo celih 14 dni po izjavi mariborskega državnega pravdnštva.

Jadran, društvo beguncev iz Juga“ naznanja vsem interesentom, da so došla od deželne vlade za Slovenijo potrjena pravila in da se vsled tega vrši ustanovni občni zbor v petek, dne 17. t. m. točno ob 20. uri v dvorani mariborskega Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora, 2. volitve odbora in 3. slučajnosti. — Pripravljalni odbor.

Prostov. požarna bramba v Mariboru. Kakor nam javlja prostovoljna požarna bramba in njen rešilni oddelek, bo pobirala društvena sluginja pri podpirajočih članih članske prispevke za leto 1920. Cenjeno prebivalstvo se prosi, da se ta zavod, kateri je že storil toliko dobrih in plemenitih del in kateri je odvisen le od dobrotelosti, kolikor mogoče v velikem obsegu podpira. Ker so se nabavne in vzdrževalne cene za konjski materijal, vozničke, mezde, nakup bencina in obvez dvignile silovito, se je določilo pri zadnji seji, da se zviša udnina podpirajočih udov na 10 kron. Dobrotniki, kateri bi hoteli pristopiti k temu zavodu kot podporni ali izvršujoči člani, se lahko vsakočasno javijo pri blagajniku g. Rupertu Jeglič, stanujočem v Gosposki ulici ali v Gasilnem domu, Koroška cesta 12.

Na državni realki v Mariboru se vrši vpisovanje v I. razred v sredo dne 15. septembra dopoldne od 9. do 12. ure. Sprejemni izpiti za prvi razred se vrše v četrtek 16. septembra dopoldne od 10. do 12. ure (pismeno) in od 14. do 16. ure (ustno). — Sprejemanje učencev v 2. do 7. razred se vrši v četrtek 16. septembra dopoldne ob 9. uri. Vsa druga pojasnila o začetku šole so objavljena na objavnih deskah v zavodu.

Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje dne 15., 16. in 17. t. m. Učenci, ki doslej še niso posečali tega zavoda, naj prinesejo seboj zadnje izpričevalo, krstni list, domovnico in izpričevalo o cepljenju. Zunanji učenci se vsprejemajo le v kolikor to dopušča prostor, plačati morajo, pa učilski prispevek v znesku 50 K. Mestni šolski svet lahko ta prispevek izpregleda, če dotičniki vložijo prošnjo, ki je podprta z uobznoštnim izpričevalom. Za napredek deške meščanske šole je posebno važno dejstvo, da dobi v sledečem šolskem letu četrti razred s slovenskim učnim jezikom. V ta razred vstopijo lahko oni učenci, ki so dovršili tretji razred meščanske šole. Ker letos domačih učencev ne bo mnogo, opozarjamo na to otvoritev tudi tuje meščanske učence, ki bi radi dovršili šolo popolnoma. Četrti razred je najboljša priprava na učiteljske, kamor prestopajo absolventi četrtega meščanskega razreda brez izpita. Jako dobro so pa taki učenci pripravljani za višjo obrtno šolo, za višje trgovske šole in za življenje.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, *Aleksandrova cesta številka 11.*
Telefon številka 16.
Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.
Izdaje: Čeka nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Mala naznanila.
Razna:

512 URE
 vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur slatine in srebrnine. Cene smerne. Postrežba točna.
JAN IGNACIJ, MARIBOR
 TRAJSKI TRG v gradu (Burg).

V Narodni kavarni
 v Mariboru je bil ob priliki Sakolskega zleta najden ženski ovrtnik „boa“. Kdor ga je izgubil, se naj javi na zgorajni naslov.
 746

740 Notar
dr. J. Barle
 v ljudo naznanja, da je otvoril notarsko pisarno v Mariboru
 Aleksandrova cesta 14
 dosedaj pis. not. Krišperja.

Prodaja se!
Trapistovski sir pristni prvovrste kakovosti prodaja in razpošilja,
vsakovrstno sadje kupuje, prodaja in razpošilja
Matija Lah, trgovec,
 MARIBOR, Glavni trg. 4.

KAVARNA CENTRAL
 V MARIBORU, GOSPODSKA ULICA,
 v sredini mesta,
 se kot prva slovenska kavarna v Mariboru priporoča za obilen obisk vsem Jugoslovanom
G. VALJAK,
 KAVARNAR

Slovinci širite naše liste!

OBLEKO.
 Priproste in najfinije. Točno in solidno delo. Dobro blago. Ceneje kakor kjerkoli, samo pri:
ALOJZIJ ARBEITER, Maribor, Dravska ulica št. 15, (pri starem mostu). 401

VINA
 iz Haloz, lastnega pridelka in najboljše kakovosti, prodaja v steklenicah
Jos. Starčič, trgovec
 Maribor, Trubarjeva ulica (prej Lutrova ulica). 730

10 novih sodov
 po 300 litrov proča Ramšak, sodar, Ruše. 737

Hiša za eno obitelj, nekaj zemljišče, hlev, pri Mariboru, sposobna tudi za kakega obrtnika. Posedvo 9 oralov zemlje, 2 hiši se proča takoj za 120.000 K, lepa vila in velika stanovanjska hiša, lepa lega v Mariboru prodaja pisarna za posestva „Rapič“, Maribor, Gosposka ulica 28. 738

2 železna motorna voza, en transporter za žagine sani in valjarji vred za mrežno žago, dobro uporabljive staro železje za kovče in ključavničarje, lesene vijake, kakor tudi posteljne šine prodajo zelo po ceni Janez Sirak, ključavničarski mojster, Maribor, Pobreška cesta 15. 741

Službe:

Viničarja ali tesarja sprejme takoj baron Twickel, Maribor, Burgmaierhof. 736

Prodajalko, pridno, sprejme M. Berdajs, trgovina z mešanim blagom in semeni, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 742

ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT V MARIBORU.
 6 MESEČNI TEČAJI
 IN
 4 MESEČNI TEČAJI
 ZAČETEK DNE 4. OKTOBRA 1920.

TEČAJI
 za slovensko stenografijo, nemško stenografijo, strojepisje, slovensko korespondenco, navadno računstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slov. jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za začetnike, lepopisje, cirilico in obrtno risanje.
 698 Obsir. prospekt brezplačno
ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT, MARIBOR,
 Vetrinjska ulica 11, II. nadstr., sprejema od 11.—12.

KONCERT
 V PEKRAH
 na kras. vrtu gostilne „pod Pohorjem“
V NEDELJO, 12. SEPTEMBRA POP.
 Svira domača priljubljena godba. Izborna stara in nova vina, sveže pivo, mrzja in topla jedila. Vstop prost.

NAZNANILO
 mizarским mojstrem v Mariboru in okolici.
 Kljub odklonilnemu sklepu podpisane zadrage, da bi se tačas sklenila mezdna pogodba s pomočniki, skušajo pomočniki izsiliti z vsemi sredstvi mezdno pogodbo. Mizarske mojstre se torej opozarja, da bi se kaka pogodba, ki ni bila sklenjena potom zadrage, od predstojništva ne priznala in naj tisti mojstri, kateri so vsled pomote podpisali pogodbo, ta podpis prekličejo s protipodpisom v pisarni zadrage.
Za zadrage:
 P. Drogenik l. r. Franc Edelstein l. r. 744

ZNANO JE!
 da se v veletrgovini manufakturnega blaga
Karel-a Worsche
 v Mariboru, Gosposka ulica
 dobiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

Hočete kupiti po nizki ceni??
 Potem si oglejte veliko zalogo
 čevljev 701
 dokolenic (gamaš) oblek
 perila torbic za trg
 potnih košar in raz. galant. blaga ter
 vrvi iz prave konoplje pri
Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg številka 2.

POHIŠTVO
LASTNIH IZDELKOV
 iz trdega in mehkega lesa se zavoljo pomanjkanja prostora po znižanih cenah prodaja pri
Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46-53.
 Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 692

Notar Mihael Korber
 v ljudo naznanja, da je otvoril notarsko pisarno v Mariboru
 Marijina ulica 12,
 poprej pisarna not. namestnika Ivana Ašič.
 743

Zahvala.
 Povodom smrti predragega sina, brata, svaka in strica, gospoda
Valentina Kropivšek,
 župnika v Framu
 se zahvaljujemo predvsem veleč. gosp. dekanu za v srce segajoči cerkveni govor, vsem gg. duhovnikom (tudi za obilne obiske med boleznijo), nadalje vsem sorodnikom, darovateljem lepih vencev, vsem društvom in vsem onim, ki so spremili pokojnika na zadnji poti.
 Fram, 30. vel. srpana 1920.
 745 Žalujoči rodbini Kropivšek—Jan.

VSI državni, avtonomni in privatni uradi :: **VSE** šole in **VSA** trgovska in industrijska podjetja :: **KUPUJEJO**
 vse svoje pisarniške potrebščine pri veletrgovini
LUDOVIK ŠEF, MARIBOR, Prešernova ulica številka 1
 Tovarniška zaloga papirja in spec. trgovina pisarniških potrebščin
ZASTOPSTVO za najboljši pisalni stroj „UNDERWOOD“ in razmnoževalni aparat „OPOLOGRAPH“
 Na zahtevo pismene ali ustmene ponudbe. Brzojavi: Papiršef Maribor

